
Všeobecné podmienky pre poistenie dopravy /VPDO/

Všeobecná časť

S výnimkou čl. 14 platia práva a povinnosti vymedzené týmito všeobecnými podmienkami rovnako pre poistníka, poisteného, ako aj akékoľvek iné osoby oprávnené uplatniť si nárok na plnenie z poistenia, v závislosti od ich účasti v poistno-právnom vzťahu určenom poistnou zmluvou.

Osobitná časť

Článok 1 Oblasť použitia

Všeobecné podmienky pre poistenie dopravy /VPDO/ (ďalej len „všeobecné podmienky“) platia pre poistenie tovaru počas jeho dopravy na mori, na zemi, na vnútrozemských vodách a vo vzduchu.

Článok 2 Zákonné podklady

- /1/ Pre dopravy na mori alebo námornej dopravy kombinovanej s dopravou na zemi, na vnútrozemských vodách alebo vo vzduchu platia ustanovenia príslušných právnych predpisov a prepravných poriadkov pre jednotlivé druhy dopravy. Pre poistenie dopravy platia ustanovenia Občianskeho zákonníka o poistnej zmluve.
- /2/ Pokiaľ v týchto všeobecných podmienkach nie je uvedené inak, platia príslušné ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov Slovenskej republiky.

Článok 3 Poistné záujmy

- /1/ Poistený môže byť každý záujem ocenený peňažnou hodnotou, ak existujú nebezpečenstvá počas prepravy tovarov.
- /2/ V prípade, že záujem, pre ktorý sa poistenie uzavrelo, odpadol pred začiatkom poistenia, alebo ak poistenie bolo uzatvorené pre budúci záujem a tento nevznikne, tak je poistník oslobodený od platenia poistného. Poisťovateľ môže požadovať primeraný obchodný poplatok.
- /3/ Povinnosť poistníka k plateniu poistného nezaniká, ak po začiatku poistenia odpadol záujem, pre ktorý sa poistenie uzavrelo.

Článok 4 Rozsah poistenia

Podľa ustanovení dojednanej formy krytia sa poistenie vzťahuje na škody v dôsledku nebezpečenstiev, ktorým sú tovary počas doby trvania poistenia vystavené, pokiaľ nie je v poistnej zmluve dohodnuté inak.

Formy krytia:

- /1/ **Plné krytie** (proti všetkým rizikám):

S vylúčením nebezpečenstiev podľa čl. 6, poisťovateľ poskytuje plnenie za poškodenie, zničenie a stratu ako následok poisteného nebezpečenstva.

- /2/ **Obmedzené krytie:**

Poisťovateľ poskytuje plnenie za poškodenie, zničenie a stratu, ktoré vznikli následkom niektorej z uvedených udalostí:

- a, stroskotanie, ak loď prepravujúca tovar narazí na dno, uviazne na dno, prevrhne sa, potopí sa, rozbije sa, zrazí sa s iným dopravným prostriedkom alebo vecou, alebo sa poškodí ľadom,
- b, skaza lode,
- c, obetovanie nákladu alebo jeho časti pre záchranu lode,
- d, vyloženie, medziskladovanie, naloženie tovaru v núdzovom prístave následkom vzniku poisteného nebezpečenstva,

- e, nehoda pozemného alebo vzdušného dopravného prostriedku prepravujúceho tovar;

Za nehodu dopravného prostriedku sa považuje, keď dopravný prostriedok utrpí vecné poškodenie v dôsledku náhleho bezprostredného pôsobenia mechanickej sily zvonku.

- f, núdzové pristátie lietadla,
g, vykoľajenie,
h, náraz alebo zrútenie lietadiel/kozmonautických lodí, prípadne ich častí alebo nákladu,
i, zrútenie skladovacích budov a mostov,
j, požiar, úder blesku, výbuch,
k, zemetrasenie, vlnobitie, vulkanické výbuchy a iné prírodné katastrofy.

/3/ V prípade, že nie je v poisťovnej zmluve dohodnuté inak, platí forma krytia podľa bodu 2 - Obmedzené krytie.

Článok 5 **Spoločné ustanovenia pre obe formy krytia**

Poisťovateľ poskytne plnenie za:

- a, prípadný príspevok, ktorý má poistený poskytnúť pri spoločnej havárii podľa zákonných alebo podľa York-Antwerpských pravidiel zahájenej a od príslušnej dispašnej komisie uznanej dispaše, pokiaľ mala byť podľa havarijných pravidiel odvrátená škoda, za ktorú by poisťovateľ bol povinný plniť;
b, náklady vynaložené na odvrátenie alebo zmenšenie škody pri vzniku poisťovnej udalosti a náklady na stanovenie škody prostredníctvom tretej osoby, pokiaľ ide o náhradu škody, za ktorú by poisťovateľ bol povinný plniť, nie však iné náklady a výdavky.

Článok 6 **Spoločné výluky pre obe formy krytia**

/1/ Vylúčené sú nasledovné **nebezpečenstvá**:

- a, nebezpečenstvá vojny, občianskej vojny, vojne podobných udalostí a nebezpečenstvá, ktoré nezávisle od vojnového stavu vyplývajú z použitia alebo existencie vojnových prostriedkov,
b, nebezpečenstvá štrajku, výluky, vzbury, plienenia, teroristických a politických násilností alebo iných občianskych nepokojov a sabotáže,
c, nebezpečenstvo zhabania, odňatia a iných zásahov úradov,
d, nebezpečenstvá atómovej energie a rádioaktivity,
e, nebezpečenstvá sprenevery,
f, nebezpečenstvá, proti ktorým bol náklad inde poistený (napr. požiarne poistenie) - poistený je povinný poskytnúť poisťovateľovi na požiadanie všetky dôkazy o iných uzavretých poisteniach.

/2/ Vylúčené sú nasledovné **škody**:

- a, škody spôsobené vnútornou skazou alebo prirodzenou a/alebo nedostatočnou akosťou tovaru, ako aj samovznietením,
b, škody spôsobené konštrukčnými, výrobnými alebo materiálovými vadami,
c, škody spôsobené poškriabaním alebo odretím, ako aj vnútorné vady napr. strata funkčnosti, skrat, prepätie, indukcia, implózia, porucha elektrónky alebo vlákna, vlasové trhliny, pokiaľ nevznikli v súvislosti so škodou, za ktorú poisťovateľ poskytne plnenie,
d, škody spôsobené meškaním,
e, škody spôsobené obvyklými obchodnými úbytkami alebo obvyklými stratami v množstve, miere a váhe,
f, škody spôsobené vlhkosťou vzduchu a/alebo kolísaním teplôt,
g, škody spôsobené tým, že chyba zodpovedajúce balenie pre prepravu alebo toto balenie je nedostatočné (tiež pri uložení v kontajneri), ako aj pri nakladaní, ktoré vykonáva sám poistený nedostatočným alebo neodborným spôsobom,
h, škody spôsobené porušením colných alebo iných úradných predpisov, ďalej zásielkových a deklaračných predpisov alebo predpisov dopravcu, škody spôsobené súdnym rozhodnutím alebo jeho výkonom,
j, škody spôsobené dopravovaním v otvorených pozemných dopravných prostriedkoch alebo riečnych lodiach, resp. na palube alebo ako horný náklad riečnych lodí,
k, škody na obale, pokiaľ tieto nie sú osobitne poistené,
l, znehodnotenie,
m, nepriame škody všetkého druhu.

/3/ Ak by podľa okolností mohla vzniknúť škoda z jednej alebo viacerých príčin uvedených v bodoch 1 a 2, tak sa bude až do okamihu dôkazu opaku poisteným predpokladať, že škoda vznikla niektorou z týchto príčin.

Článok 7 Osobitné prípady

- /1/ Ak nie je v poisťnej zmluve zvlášť dohodnuté inak, tak sú iba pod formou poistenia v zmysle čl. 4, bod 2 - Obmedzené krytie, poistené:
- a, nezabalený náklad,
 - b, spätné zásielky,
 - c, náklad, ktorý má už za sebou dopravu alebo skladovanie,
 - d, použitý náklad alebo náklad, ktorý sa odošle v poškodenom stave.
- /2/ Palubné náklady sú poistené, iba ak je to v poisťnej zmluve zvlášť dohodnuté. Pre takto poistené palubné náklady platí poistenie podľa čl. 4, bod 2 - Obmedzené krytie, vrátane nebezpečenstiev pádu alebo zmietnutia nákladu cez palubu.
- Ak sa tovar poistený ako podpalubný náklad (v uzavretom priestore) s vedomím a vôľou poisteného uskladní a transportuje na palube, tak má poisťovateľ povinnosť plniť iba podľa rozsahu čl. 4, bod 2 - Obmedzené krytie.
- /3/ Tovar vo všestranne uzavretých kontajneroch alebo námorných kontajneroch je na palube poistený za rovnakých podmienok ako v podpalubí, vrátane nebezpečenstiev pádu alebo zmietnutia nákladu cez palubu.
- /4/ Ak je to v poisťnej zmluve zvlášť dohodnuté, plní poisťovateľ pri vnútrozemskej lodnej doprave - za zaplatený príplatok k poisťnému (napr. zimný príplatok) - za náklady na dovlečenie lode do zimného prístavu, tam vznikajúce prístavné poplatky, náklady na stráženie a podobne.
- /5/ Ak musí byť náklad pri prekazenej alebo zastavenej plavbe, resp. lete - či už z dôvodu ľadu, vysokého alebo nízkeho vodného stavu alebo poveternostných prekážok - skladovaný v dopravnom prostriedku, treba poisťovateľovi uhradiť príplatok k poisťnému, inak zanikne nárok na plnenie. Akonáhle nadobudne poistený vedomosť o prekážke, je povinný túto okolnosť neodkladne oznámiť poisťovateľovi.
- Ak je plavba alebo let prerušený z dôvodu ľadu, vysokého alebo nízkeho vodného stavu alebo poveternostných prekážok a tovar bol v tomto čase preložený, prerušuje sa poistenie po vykonanom preložení a pokračuje opäť až od obnovenia plavby alebo letu.

Článok 8 Zánik povinnosti poisťovateľa plniť

- /1/ Poisťovateľ je zbavený povinnosti plniť, ak bola škoda spôsobená úmyselne alebo hrubou nedbanlivosťou poisťníkom, poisteným, odosielateľom, príjemcom, resp. inou poverenou osobou.
- /2/ Poisťovateľ je zbavený povinnosti plniť aj vtedy, keď poisťník alebo poistený pri vyšetrovaní škodovej udalosti vedome uvedie poisťovateľa do omylu zatajením skutočností alebo podaním nepravdivých informácií.
- /3/ Poisťovateľovi nevzniká povinnosť poskytnúť plnenie, ak poistený úmyselne alebo nedbanlivosťou dovoľí prekročenie prípustnej nosnosti dopravného prostriedku.

Článok 9 Vhodnosť dopravného prostriedku

- /1/ Poistenie platí iba pri použití vhodného prostriedku, ktorý je spôsobilý pre príjem a dopravu príslušného tovaru a keď:
- a, pri doprave po zemi je dopravný prostriedok úradne schválený,
 - b, pri doprave na vnútrozemských vodách je plavidlo označené v medzinárodne uznanom klasifikačnom registri 1. triedou,
 - c, pri námornej doprave sú to plavidlá v zmysle zákona č. 435/2000 Z.z. o námornej plavbe v platnom znení,
 - d, pri leteckej doprave sa použijú úradne pripustené osobné a nákladné lietadlá.
- /2/ Vhodnosť dopravného prostriedku je poistený povinný na požiadanie poisťovateľa preukázať.

Článok 10 Začiatok a koniec poistenia

- /1/ Poistenie začína v okamihu, v ktorom tovar opúšťa za účelom neodkladnej dopravy jeho doterajšie miesto uloženia (v dome alebo sklade odosielateľa) v mieste odjazdu uvedenom v poisťnej zmluve, trvá počas normálneho priebehu dopravy a končí podľa toho, ktorý z nasledujúcich prípadov nastane prv:
- a, v okamihu, v ktorom je tovar dodaný do domu alebo skladu príjemcu uvedeného v poisťnej zmluve,
 - b, pri dodaní tovaru do iného skladu v mieste určenia ako uvedeného poisťníkom v poisťnej zmluve, ktorý bol zvolený za účelom disponovania alebo rozdelenia, alebo ak skladovanie už viac neprislúcha k normálnemu priebehu cesty,
Pod dodaním sa rozumie príchod tovaru do domu alebo skladu po zložení z použitého dopravného prostriedku.
 - c, ak sa v dôsledku poisťnej udalosti bude tovar predávať,
 - d, ak sa tovar po vyložení z námornej lode v konečnom vykladacom prístave dopravuje do iného miesta určenia ako je uvedené v poisťnej zmluve a síce od prípravenia pre ďalšiu plavbu do iného miesta určenia.
- Poistenie končí vo všetkých prípadoch najneskoršie po uplynutí 15 dní po príchode tovaru do miesta určenia uvedeného v poisťnej zmluve, pri námornej doprave však najneskoršie po uplynutí 60 dní po dokončení vykládky poisteného tovaru v konečnom vykladacom prístave.

/2/ Pre dopravu voľne sypaného tovaru, ako aj pre tekutiny v cisternách platí pre začiatok a koniec poistenia nasledovné:

Poistenie začína v okamihu, v ktorom je tovar naložený za účelom neodkladnej dopravy na vozidlo alebo do cisterny. Končí v okamihu, v ktorom sa začne vykladanie tovaru v mieste určenia uvedenom v poistnej zmluve.

/3/ Poistenie sa preruší počas zastavenia dopravy tovaru vykonaného na podnet poisteného.

Ak trvá iné zastavenie pred dosiahnutím miesta určenia, resp. pri námornej doprave vykladacieho prístavu dlhšie ako 30 dní, poistenie sa prerušuje dňom uplynutia tejto lehoty.

Článok 11 **Poistná hodnota a poistná suma**

/1/ Ako poistná hodnota tovaru platí obchodná hodnota, a ak jej niet, platí obecná hodnota, ktorú má tovar na mieste odoslania pri začiatku poistenia s pripočítaním trov na poistenie, ako aj tých trov, ktoré vzniknú až do prevzatia tovaru prepravcom. Táto hodnota je poistnou sumou, ktorá je hornou hranicou plnenia poisťovateľa.

/2/ Navyše možno v poistnej zmluve zvlášť dohodnúť pripoistenie:

- a, nákladov dopravy, zvlášť dopravné a náklady v mieste odoslania vrátane cla,
- b, očakávaného zisku kupujúceho po príchode tovaru na miesto určenia, pokiaľ znáša riziko dopravy, až do výšky 10 % poistnej hodnoty nákladu a podľa písm. "a" poistených nákladov, pokiaľ nie je dojednané inak.

/3/ Cena obľuby sa nesmie pri stanovení poistnej hodnoty zohľadňovať.

/4/ Poistenie nesmie viesť k obohateniu. Ak je poistná suma vyššia ako poistná hodnota v čase vzniku poistnej udalosti (nadpoistenie), poisťovateľ je povinný plniť poistenému len za skutočnú škodu.

/5/ Ak uzavrel poisťník alebo poistený zmluvu s úmyslom, aby získal z nadpoistenia protiprávne majetkovú výhodu, tak je poistná zmluva neplatná. Poisťovateľovi však prislúcha poistné, ak pri uzatvorení zmluvy nemal vedomosť o dôvode jej neplatnosti.

/6/ Pokiaľ bolo poistenie dojednané iba na časť poistnej hodnoty (čiastočné poistenie alebo podpoistenie), tak má poisťovateľ povinnosť plniť iba v pomere poistnej sumy k poistnej hodnote.

Článok 12 **Hranice plnenia**

/1/ Poisťovateľ má povinnosť plniť pri vzniknutých škodách len do výšky poistnej sumy. Pri plnení za náklady platia ustanovenia § 810 Občianskeho zákonníka, prípadne Zákona o námornej plavbe.

/2/ Ak je v prípade spoločnej havárie hodnota stanoveného príspevku vyššia ako poistná suma, poisťovateľ má povinnosť plniť za taký príspevok iba v pomere poistnej sumy k výške príspevku.

Článok 13 **Poistná zmluva**

/1/ Jednotlivé poistenie

Poisťovateľ je povinný poisťníkovi vždy na požiadanie doručiť ním podpísaný doklad o poistnej zmluve. Dostačujúca je vlastnoručne podpísaná kópia. Ak bola vystavená poistná zmluva, je v prípade škody poisťovateľ povinný plniť iba po predložení poistnej zmluvy. Výplatu plnenia majiteľovi poistnej zmluvy bude poisťovateľ oslobodený od každej ďalšej povinnosti plniť.

Ak sa poistná zmluva stratí alebo zničí, tak je poisťovateľ povinný plniť, ak je poistná zmluva vyhlásená za neplatnú alebo je daná zábezpeka. Zábezpeka ručiteľom je vylúčená. Poisťovateľ je povinný vydať na žiadosť a náklady poisťníka náhradnú poistnú zmluvu. Obsah poistnej zmluvy platí ako schválený poisťníkom, keď ten neodkladne po jej vydaní nenamieta proti tomuto obsahu. Nedotknuté zostáva právo poisťníka namietať schválenie pre omyl.

/2/ Dlhodobé poistenie

- a, Pokiaľ sa dojedná poistenie spôsobom, že sa uzavrie medzi poisťovateľom a poisťníkom generálna zmluva a jednotlivé zásielky budú postupne prihlasované u poisťovateľa do poistenia (dlhodobé poistenie), poisťovateľ je povinný vydať poisťníkovi podpísané znenie generálnej zmluvy. Generálna zmluva platí ako poistná zmluva v zmysle týchto podmienok len v spojitosti s jednotlivými prihláškami nákladov k dopravnému poisteniu. Obsah takej zmluvy platí ako schválený poisťníkom, keď poisťník neodkladne po jej vydaní nenamieta proti tomuto obsahu. Nedotknuté zostáva právo poisťníka namietať schválenie pre omyl.

Ak sa táto zmluva stratí alebo zničí, môže poisťník poisťovateľa požiadať o vydanie náhradnej zmluvy. Náklady na jej vyhotovenie znáša poisťník.

- b, Poisťovateľ má povinnosť vydať poisťníkovi na požiadanie pre jednotlivý dopravovaný náklad ním podpísanú listinu (certifikát). Dostatočná je vlastnoručne podpísaná kópia. Ak bol vystavený certifikát, poisťovateľ je v prípade škody povinný plniť iba po predložení tohto certifikátu. Výplatu plnenia majiteľovi certifikátu bude poisťovateľ oslobodený od každej ďalšej povinnosti plniť.

Ak sa certifikát stratí alebo zničí, je poisťovateľ povinný plniť, ak je certifikát vyhlásený za neplatný alebo bola daná zábezpeka. Zábezpeka ručiteľom je vylúčená. Poisťovateľ je povinný vydať na požiadanie a náklady poisťníka náhradný certifikát.

Článok 14 Poistné

- /1/ Ak nie je v poistnej zmluve dohodnuté inak, poistné je po uzatvorení poistnej zmluvy ihneď splatné a musí byť najneskôr do začiatku poistenia zaplatené.
- /2/ Ak poistné nebolo do vzniku poistnej udalosti zaplatené a ak nie je v poistnej zmluve dohodnuté inak, poisťovateľ je zbavený povinnosti plniť. Poisťovateľovi v tomto prípade jednako patrí poistné.
- /3/ Ak poistník mešká s platením poistného, poisťovateľ je oprávnený vypovedať poistno-právny vzťah bez dodržania výpovednej lehoty a požadovať zodpovedajúci obchodný poplatok.
- /4/ Poisťovateľ je oprávnený od plnenia odpočítat pohľadávku, nárok na ktorú mu voči poistníkovi vyplýva z uzavretej poistnej zmluvy.

Článok 15 Oznamovacia povinnosť pri uzavretí zmluvy

- /1/ Poistník má pri dojednávaní poistnej zmluvy povinnosť oznámiť poisťovateľovi všetky jemu známe okolnosti, ktoré sú dôležité pre prevzatie rizika, a to aj vtedy, keď ich sám považuje za nepodstatné alebo nespoľahlivé.
- /2/ Ako podstatná sa považuje najmä okolnosť, že povaha nákladu takmer pri nepatrnej, poistnou udalosťou spôsobenej škode, môže mať za následok úplné zničenie alebo stratu alebo nepomerne väčší rozsah škody.
- /3/ Každý vedome nesprávny údaj, každé zamlčanie, každá úmyselná nesprávna informácia, každý vedome sfaľovaný alebo skomolený údaj, oprávňuje poisťovateľa k odstúpeniu od zmluvy. V prípade škody poisťovateľ nie je povinný plniť. Povinnosť k plateniu poistného tým zostáva nedotknutá.
- /4/ Povinnosť poisťovateľa plniť ostáva zachovaná, ak poisťovateľ vedel o neoznámenej skutočnosti alebo nesprávnosti. Rovnako to platí v prípade, keď oznámenie absentuje bez zavinenia poistníka.

Ak ostáva povinnosť plnenia poisťovateľa zachovaná, patrí mu zodpovedajúce vyššie poistné (príplatok poistného), pokiaľ neobvyklá okolnosť je spojená s vyšším nebezpečenstvom.

Článok 16 Zmena nebezpečenstva, zvýšené riziko

- /1/ Poistený nesmie po uzavretí zmluvy bez súhlasu poisťovateľa meniť nebezpečenstvo, najmä ho zvyšovať, alebo dovoliť zmenu nebezpečenstva prostredníctvom tretej osoby.
- /2/ Zmenou nebezpečenstva sa rozumie najmä:
 - a, podstatné oddialenie začiatku alebo skončenia poistenej dopravy,
 - b, podstatná odchýlka od oznámenej alebo obvyklej trasy dopravy,
 - c, zmena miesta určenia, resp. prístavu,
 - d, doprava tovaru vykladacou resp. nakladacou loďou, ak to nie je miestne obvyklé,
- /3/ Ak poistený poruší ustanovenia bodov 1 a 2, poisťovateľ je oprávnený poistno-právny vzťah pre dotyčnú dopravu bez dodržania výpovednej lehoty vypovedať. V prípade škody je poisťovateľ oslobodený od povinnosti plniť.
Povinnosť poisťovateľa plniť zostáva zachovaná, ak zmena nebezpečenstva nastala bez vedomia poisteného. Poistený je to však povinný neodkladne oznámiť poisťovateľovi, len čo sa o tom dozvie.
- /4/ Ak poistený neoznámil zmenu nebezpečenstva, s ktorou je spojené zvýšenie nebezpečenstva, tak je poisťovateľ oslobodený od povinnosti plniť, ak:
 - a, porušenie oznamovacej povinnosti spočíva v úmysle alebo v hrubej nedbanlivosti, alebo
 - b, zvýšenie rizika malo vplyv na vznik poistnej udalosti alebo na rozsah povinnosti poisťovateľa plniť.
- /5/ Poisťovateľovi prislúcha pri zmene nebezpečenstva príslušný príplatok k poistnému okrem prípadov keď zmena nebezpečenstva:
 - a, bola v záujme poisťovateľa, alebo
 - b, bola spôsobená pri záchrane ľudského života alebo zdravia, alebo
 - c, bola spôsobená poistnou udalosťou ohrozujúcou tovar.

Článok 17 Zmena dopravy

- /1/ Ak bude tovar bez súhlasu poisťovateľa dopravovaný dopravným prostriedkom iného druhu ako bol dohodnutý v poistnej zmluve alebo bude preložený, hoci v poistnej zmluve je dohodnutá priama doprava, poisťovateľ je oslobodený od povinnosti plniť. To isté platí, ak bol dojednaný určitý dopravný prostriedok a určitá dopravná trasa.
- /2/ Povinnosť poisťovateľa plniť zostáva zachovaná, keď po začiatku poistenia následkom poistnej udalosti alebo bez súhlasu poisteného bude doprava zmenená alebo ukončená.
- /3/ V ostatnom platia obdobne ustanovenia o zmene nebezpečenstva.

Článok 18 Povinnosti poisteného po vzniku poistnej udalosti

- /1/ Poistený je povinný poisťovateľovi neodkladne oznámiť poistnú udalosť, ako aj každú nehodu, ktorá postihne dopravný prostriedok alebo tovar, pokiaľ je nehoda závažnou s ohľadom na poistené nebezpečenstvo, a to aj vtedy, keď tým nie je odôvodnený nárok na náhradu škody.
- /2/ Ak vznikne poistenému počas námornej prepravy škoda, za ktorú má poisťovateľ povinnosť plniť, je poistený povinný poisťovateľovi poskytnúť v priebehu 15 mesiacov od ukončenia poistenia, v prípade, že je loď nezvestná, od uplynutia lehoty nezvestnosti, písomné prehlásenie s objasnením udalosti a uplatniť škodu. Odoslaním prehlásenia je lehota dodržaná. Nárok poisteného na plnenie zaniká, ak škoda nebola včas uplatnená.
- Tieto ustanovenia neplatia pre príspevky, ktoré má poistený hradíť k spoločnej havárii.
- /3/ Pri poistnej udalosti je poistený povinný vykonať všetky opatrenia, ktoré účelným spôsobom vedú k odvráteniu a zmenšeniu škody. Podľa možnosti treba vyžiadať pokyny poisťovateľa. Zvlášť je nutné okamžite urobiť nasledovné opatrenia:
- a, ak počas dopravy alebo pri odovzdávaní tovaru nastalo predpokladané alebo zjavné poškodenie, zničenie alebo strata, sú dopravca, správca skladu, prístavný úrad atď. povinní neodkladne spísať zápis a vyzvať k spoločnej obhliadke. Treba uplatniť písomný protest, resp. kvalifikovanú výhradu.
 - b, ak pri dodaní tovaru nie je zjavné poškodenie, zničenie alebo strata, sú dopravca, správca skladu, prístavný úrad atď. ihneď po zistení, najneskôr ale v priebehu lehoty stanovenej v platných prepravných podmienkach, povinní vyhotoviť písomný zápis a vyzvať k spoločnej obhliadke. V poistnej zmluve alebo poistnom certifikáte uvedený havarijný komisár musí byť neodkladne prizvaný k stanoveniu škody. Ak poisťovateľ neurčil havarijného komisára alebo takéto poverenie nie je možné, treba stanovením škody poveriť najbližšieho Lloydovho agenta.
- /4/ Poisťovateľ môže po vzniku poistnej udalosti požiadať, aby mu poistený poskytol každú informáciu, ktorá je potrebná k vyšetrovaniu poistnej udalosti alebo určeniu rozsahu povinnosti plnenia poisťovateľa. Poisťovateľ môže žiadať doklady, ktoré je poistený spôsobilý obstaráť. K preukázaniu škody a k vzniku nároku na plnenie za vzniknutú škodu musia byť poisťovateľovi predložené najmä nasledovné doklady:
- a, originál poistnej zmluvy alebo poistného certifikátu,
 - b, všetky dopravné doklady v origináli,
 - c, dodacia faktúra vrátane nákladného a hmotnostného listu v origináli,
 - d, havarijný certifikát v origináli spolu s originálnym vyúčtovaním poplatku havarijného komisára,
 - e, všetky dokumenty v origináli, ktoré dokazujú poškodenie, zničenie alebo stratu,
 - f, všetku korešpondenciu súvisiacu s poškodením, zničením alebo stratou a/alebo zabezpečením práv,
 - g, potvrdenie o vykonanom bezprostrednom oznámení u príslušného policajného úradu v prípade škody požiarom, krádežou, vlámaním a lúpežou, pokiaľ doprava bola vykonávaná priamo poisteným,
 - h, výpočet škody,
 - i, vyhlásenie o vyrovnaní (deliberačné prehlásenie).
- /5/ Ak vzniká poistenému nárok na náhradu škody proti tretej osobe, prechádza nárok na poisťovateľa, pokiaľ tento poistenému za túto škodu plnil. Ak sa vzdá poistený svojho nároku voči tretej osobe alebo práva slúžiaceho na zabezpečenie nároku, tak bude poisťovateľ od povinnosti plniť oslobodený do tej miery, pokiaľ by mohol z tohto nároku alebo práva dosiahnuť náhradu.
- /6/ V prípade spoločnej havárie nesmie poistený uznať dispaš bez súhlasu poisťovateľa, práve tak nesmie byť preddavok alebo konečný príspevok uznaný alebo uhradený bez súhlasu poisťovateľa. Ak poruší poistený túto povinnosť, nie je poisťovateľ povinný plniť.
- /7/ Poistné udalosti spôsobené krádežou alebo lúpežou je poistený povinný oznámiť príslušným policajným orgánom.
- /8/ Ak poruší poistený niektorú z povinností predpísaných v bodoch 1 a 3 až 5, je poisťovateľ zbavený povinnosti plniť, ak porušenie spočíva v úmysle alebo hrubej nedbanlivosti. Pri škode spôsobenej hrubou nedbanlivosťou je poisťovateľ povinný však plniť za takú škodu, pri ktorej porušenie nemalo vplyv ani na zistenie poistnej udalosti ani na zistenie či rozsah plnenia poisťovateľa.

Článok 19 Poistné plnenie

/1/ Zničenie a strata tovaru

Ak sa celý tovar alebo jeho časť úplne stratí, alebo bude poistenému bez výhľadu na opätovné nadobudnutie odňatý alebo je po zistení znalca v jeho pôvodnej podstate zničený, tak môže poistený žiadať príslušnú časť poistnej sumy po odpočítaní hodnoty zachránených použiteľných vecí (zostatkovej hodnoty).

/2/ Nezvestnosť

Ak je tovar s dopravným prostriedkom nezvestný, tak plní poisťovateľ ako pri úplnej strate, okrem prípadu, ak strata s najväčšou pravdepodobnosťou nastala ako následok nejakého nepoisteného nebezpečenstva.

Dopravný prostriedok je nezvestný, ak od okamihu jeho plánovaného príchodu do konečného miesta určenia uplynulo 60 dní, vo vnútri Európy 30 dní a až do reklamácie neprišla o ňom žiadna správa. Ak mohlo byť prerušené komunikačné spojenie vojnou, vojne podobnou udalosťou, občianskou vojnou alebo inými nepokojmi, tak sa predlžuje lehota podľa okolností prípadu, nesmie však prekročiť 6 mesiacov.

/3/ Poškodenie

Ak bude tovar alebo časť tovaru poškodená, určí sa jeho predajná hodnota. Časť poistnej sumy, zodpovedajúca rozdielu pôvodnej hodnoty (hodnota, ktorú mal tovar v nepoškodenom stave) a predajnej hodnoty, platí ako výška škody. Hodnota tovaru v poškodenom stave môže byť stanovená tiež voľným predajom alebo verejnou dražbou, keď poisťovateľ o to požiada neodkladne po zistení dôležitých okolností, ktoré majú vplyv na výšku škody. V tomto prípade vystupuje hrubá tržba ako hodnota poškodeného tovaru.

Poškodené predmety nikdy nemôžu byť odovzdané poisťovateľovi bez jeho súhlasu. Neprevzatie poisteného tovaru zo strany príjemcu nezakladá nárok na plnenie. Náklady vzniknuté z neprijatia poisteného tovaru nie sú predmetom poistenia.

/4/ Znovuzriadenie

V prípade poškodenia, zničenia alebo straty časti tovaru, plní poisťovateľ za vzniknuté nutné náklady na znovuzriadenie alebo znovuožobstanie poškodenej, zničenej alebo stratenej časti v čase stanovenia škody, avšak iba v pomere poistnej sumy k hodnote podľa čl. 11 v čase stanovenia škody.

Vek jednotlivých predmetov sa zohľadňuje. Pri obnove jednotlivých častí je poisťovateľ oprávnený uskutočniť primerané zníženie "nové za staré" spôsobom zodpovedajúcim veku a stavu.

Zvýšené náklady, najmä tie, ktoré vznikajú pri vylepšení poškodenej veci alebo pri zmenách alebo vylepšeniach súvisiacich s uvedením veci do pôvodného stavu a podobné zlepšenia idú na ťarchu poisteného. Za predbežné opravy bude poskytnuté plnenie iba podľa ustanovenia čl. 5, písm. "b".

/5/ Predaj tovaru pred ukončením poistenej cesty

Ak bude po začiatku poistenia cesta lode zrušená, alebo nebude dokončená z iného dôvodu, pričom povinnosť poisťovateľa plniť ostáva zachovaná, môže poisťovateľ žiadať, aby poistený za jeho spolupôsobenia tovar predal voľne alebo verejnou dražbou, ak sa tovar nebude môcť ďalej dopravovať bez neúmerných nákladov alebo v primeranom čase. Ak požiada poisťovateľ o predaj, tak musí tento bezodkladne nasledovať.

Poistený môže v prípade predaja požadovať rozdiel medzi poistnou sumou a tržbou. To platí tiež, keď tovar musí byť predaný následkom nehody, z ktorej vyplýva povinnosť poisťovateľa poskytnúť plnenie.

/6/ Nevzniknutý záujem, ušetrené náklady

Ak poistený záujem pre očakávaný zisk, pridanú hodnotu, clo, dovozné alebo iné náklady ešte nevznikol pri vzniku poistnej udalosti, nebude sa zohľadňovať nato pripadajúca časť poistnej sumy pri vyšetrení škodovej udalosti. To platí tiež pre náklady, ktoré sú ušetrené následkom poistnej udalosti.

/7/ Iná náhrada

Poisťovateľ je oprávnený odpočítať od poistného plnenia inú náhradu, ktoré dostal poistený na kompenzáciu škody.

Poistený nemôže požadovať od poisťovateľa plnenie za škody pri realizovaní prepravy treťou osobou, keď je zodpovednosť tretej osoby obmedzená alebo vylúčená. V tomto prípade je poisťovateľ oslobodený od plnenia. Toto neplatí, keď poistený nemohol ovplyvniť obmedzenie alebo vylúčenie zodpovednosti.

/8/ Prechod práva

a, Ak požiada poistený o poistnú sumu, môže poisťovateľ zvoliť, či zaplatením poistnej sumy prejdú na neho práva na poistenom tovare alebo na poistený tovar. Prechod práva zaniká, ak ho poisťovateľ neodkladne nezvolí po vzatí poistnej udalosti na vedomie. Ak zvolí poisťovateľ prechod práva, je poistený povinný postarať sa o zníženie škody, pokiaľ to poisťovateľ nemôže urobiť. Poistený je povinný poisťovateľovi poskytnúť k uplatneniu práva potrebné údaje a dodať alebo vystaviť k dôkazu slúžiace listiny, ako aj byť nápomocný pri získaní a speňažení tovaru. Náklady znáša poisťovateľ a na požiadanie poskytuje preddavok. Časť čistého výnosu presahujúceho poistnú sumu sa poukáže poistenému.

Keď právo neprechádza, tak je poistený povinný poisťovateľovi vrátiť obecnú hodnotu, alebo čistý výnos predaja znovu nadobudnutého tovaru.

b, Poisťovateľ je po vzniku poistnej udalosti oprávnený vyplatením poistnej sumy zbaviť sa všetkých ďalších záväzkov. Poisťovateľ však plní za náklady, ktoré boli vynaložené na odvrátenie alebo zmenšenie škody, alebo na znovuzriadenie alebo opravu poistených vecí predtým než jeho vyhlásenie, že sa vyplatením poistnej sumy chce zbaviť ďalších záväzkov, bolo doručené poistenému. Poisťovateľ nezískava takýmto vyplatením žiadne práva na poistené predmety.

/9/ Splatnosť plnenia poisťovateľa

Peňažné plnenia poisťovateľa sú splatné do 15 dní po ukončení nevyhnutného vyšetrovania na zistenie vzniknutej poistnej udalosti a rozsahu plnenia poisťovateľa. Ak sa tieto nevyhnutné šetrenia neukončia do uplynutia jedného mesiaca od oznámenia poistnej udalosti, môže poistený požadovať preddavok vo výške sumy, ktorú poisťovateľ podľa stavu vecí má minimálne plniť. Plynutie lehoty sa preruší, ak je ukončenie vyšetrovania znemožnené zavinením poisteného.

Ak z podnetu škody je vedené policajné vyšetrovanie alebo trestné konanie proti poistníkovi alebo poistenému, môže poisťovateľ výplatu plnenia odložiť až do ukončenia vyšetrovania.

/10/ Mena

Poistné plnenie sa poskytuje zásadne v mene platnej na území Slovenskej republiky. Pri nákladoch a príspevkoch k spoločnej havárii v cudzej mene sa vykoná prepočet na príslušnú menu podľa kurzu platného v deň platby.

Článok 20 Lehota žaloby

- /1/ Poisťovateľ nie je povinný plniť, ak nárok na plnenie nie je uplatnený súdnou cestou v lehote:
 - a, pri vnútrozemskej a nákladnej leteckej doprave do 6 mesiacov,
 - b, pri kombinovanej vnútrozemskej doprave, leteckej a námornej doprave do 12 mesiacov.
- /2/ Lehota začína plynúť až keď poisťovateľ vznesený nárok poistenému písomne odmietol, s uvedením právnych následkov spojených s uplynutím lehoty.

Článok 21 Znalecké konanie

- /1/ V prípade sporu sa výška škody stanovuje znalcami.
- /2/ Poisťovateľ a poistník alebo poistený vymenujú bezodkladne po jednom znalcovi a vymenovanie oznámia protistrane. Strana, ktorá svojho znalca oznámila, môže meškajúcu stranu písomne, s uvedením následkov zameškania, vyzvať, aby svojho znalca určila do 14 dní od obdržania výzvy. Ak sa vymenovanie neuskutoční, môže vyzývajúca strana nechať znalca protistrany vymenovať Slovenskou obchodnou a priemyselnou komorou, v zahraničí pomocou zastupiteľských orgánov Slovenskej republiky v krajine, kde sa tovar nachádza. Ak sa znalci nemôžu dohodnúť na stanovení výšky škody, alebo chcú už vopred spoluprácu tretieho znalca, vymenujú tohto znalca ako predsedu, s ktorým potom rozhodujú väčšinou hlasov. Ak nedôjde k dohode o osobe predsedu, vymenuje ho Slovenská obchodná a priemyselná komora.
- /3/ Odmietnutie znalca sa riadi ustanoveniami Správneho poriadku.
- /4/ Znalci majú povinnosť škodu obhliadnuť, stanoviť rozsah a výšku škody a podať o tom písomný posudok. Prizvaní sú účastníci, pokiaľ je to možné a ekonomicky účelné.
- /5/ Rozhodnutie znalcov nie je záväzná, keď sa zjavne podstatne odchyľuje od skutočného stavu. V tomto prípade sa stanovenie uskutoční súdnym rozsudkom.
- /6/ Každá strana znáša trovy svojho znalca, trovy predsedu znášajú obe strany rovnakým dielom.

Článok 22 Výpoveď

Ak je poisťná zmluva uzatvorená pre viac dopráv alebo na určitú dobu, je poisťovateľ oprávnený poisťnú zmluvu po vzniku poisťnej udalosti vypovedať. Výpoveď nadobúda účinnosť 14 dní po doručení. Pre tovar, ktorý je pri nadobudnutí účinnosti výpovede na ceste, ostáva poistenie v platnosti až do okamihu, ktorý je platný pre koniec poistenia podľa čl. 10.

Článok 23 Príslušnosť súdu

Pre spory z poisťnej zmluvy sú príslušné sudy miesta, kde má poisťovateľ svoje sídlo. Miesto výplaty plnenia mimo územia Slovenskej republiky nezakladá príslušnosť súdu v mieste výplaty.

Článok 24 Výklad pojmov

- /1/ **Spoločná havária** je inštitútom námorného práva alebo práva vnútrozemskej plavby, podľa ktorého sa rozvrhujú škody a finančné náklady spôsobené opatreniami na záchranu lode a loďou prepravovaného tovaru zo spoločného nebezpečenstva na zachránené hodnoty.
- /2/ **Dispaš** je rozdelenie škôd (obetí) a finančných nákladov, ktoré vznikli pri spoločnej havárii podľa York-Antwerpských pravidiel na jednotlivých účastníkov plavebného spoločenstva, ktorých majetok bol zachránený. Výsledkom je stanovenie výšky príspevku k spoločnej havárii, ktorý stanoví odborník pre technické spracovanie spoločnej havárie - dispašér.
- /3/ **York-Antwerpské pravidlá** sú jednotné pravidlá medzinárodnej námornej dopravy, ktoré vznikli z poznatku, že loď a tovar počas cesty po mori zdieľajú spoločný osud.
- /4/ Za **nehodu dopravného prostriedku** sa považuje, ak dopravný prostriedok utrpí vecnú škodu následkom bezprostredne náhle zvonka pôsobiacej mechanickej sily.
- /5/ **Tovarom** sa rozumie jeden alebo viac predmetov prihlásených do poistenia jednou prihláškou alebo poistených jednou poisťnou zmluvou, prípadne uvedených v jednej poisťnej zmluve a spravidla prepravujúcich sa z toho istého miesta odoslania do toho istého miesta určenia a tými istými dopravnými prostriedkami a cestami.
- /6/ **Cena obľuby** je subjektívna hodnota, ktorú vlastník sám prisudzuje danému predmetu podľa svojho osobného vzťahu k tejto veci.
- /7/ **Vykladacia, resp. nakladacia loď** je loď, určená na vyloženie, resp. naloženie námornej lode na rejde, ak nie je možné kotvenie lode pri brehu a s tým spojené vykladanie, resp. nakladanie.
- /8/ **Kontajner** je veľkokapacitná vodotesná prepravná skriňa štandardných rozmerov, pevnosti, úložných a nosných parametrov, zodpovedajúcich predpisom Medzinárodnej organizácie pre normalizáciu (ISO), určená na prepravu tovaru, vhodného k tomuto spôsobu prepravy svojimi rozmermi a charakterom. Po vyložení tovaru sa kontajner opäť použije na nakladku iného tovaru.

- • - • - • - • -